

Készpénzlogisztika Igazgatóság

Ügyfél tájékoztató

a bankjegyvizsgáló géptípus bevizsgálásának eljárásrendjéről

(A bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló MNB rendelet (a továbbiakban: R.)¹ bevizsgálásra vonatkozó rendelkezéseinek végrehajtása)

A bevizsgálási eljárás kidolgozása során a Magyar Nemzeti Bank törekedett az EKB irányelveinek és eljárásrendjének figyelembevételével az euro zóna területén alkalmazott bevizsgálási eljárással történő kompatibilitásra. Az eltéréseket a nemzeti sajátosságok indokolják.

2014

¹ Jelenleg a 11/2011. (IX. 6.) MNB rendelet

Tartalomjegyzék

1.	A bankjegyek ellenőrzésére használt készülékek	3
2.	A bevizsgáláshoz használt tesztcsomagok	4
3.	Referencia bankjegyek biztosítása a pénzfeldolgozó és pénzforgalmazó szervezetek részére	5
4.	A bevizsgálási eljárás kapcsolódó kérdései	5
5.	A bevizsgálás lefolytatása	7
6.	Közzététel	9
7.	A tesztcsomagok verzióváltása	10
8.	Eljárás hivatalból kezdeményezett soron kívüli bevizsgáláskor	10
9.	A bankjegyvizsgáló gépek monitoringja	11
10.	A bankjegyvizsgáló gépek üzembe helyezésének előzetes bejelentése	11
1. sz. melléklet:	Információs lap	13
2. sz. melléklet:	A bankgarancia minta szövege	16
3. sz. melléklet:	Kötelezettségvállalási nyilatkozat bankjegyvizsgáló géptípus helyszíni bevizsgálásához	18

1. A bankjegyek ellenőrzésére használt készülékek

A bankjegyek ellenőrzésére három féle eszközcsoporthoz különböztethető meg

- bankjegyzigsgáló gépek (MNB rendeletben szabályozott körülmények, csak ezekkel feldolgozott pénz forgatható vissza)
 - ❖ detektorok: a R. hatálya alá tartozó gépek alkatrészei
- bankjegyzigsgáló eszközök (rendeleti szinten nem szabályozott, visszaforgatásra nem használható, ellenőrző tesztelés végezhető),
- bankjegyzigsgáló segédeszközök (nincs bevizsgálás ilyen eszközökre)

1.1 Bankjegyzigsgáló gépek

Bankjegyzigsgáló géppel szemben támasztott alapvető követelmények:

- emberi beavatkozás nélküli, automata (nagyobb mennyiségekben történő) adagolás
- átalakíthatóság: új hamisítványok felismerésére
forgalomképességi előírások változásának követésére
- kategóriák szerinti szétválogatás és fizikai elkülönítés lehetősége

A részletes követelményrendszert a R. 8. §-a tartalmazza²

A bankjegyzigsgáló gépek működésének szabályai				
Bankjegyek osztályozása	Alkalmazott által működtetett gépek		Ügyfél által kezelt gépek	
	elkülönítési kategóriái	teendők	elkülönítési kategóriái	teendők
Nem forint bankjegyként azonosított tárgy	A	szemrevételezés, ismételt gépi vizsgálat	1	visszaadandó
Hamisgyanús bankjegy		forgalomból kivonandó	2	forgalomból kivonandó
Nem egyértelműen valódi bankjegy			3	visszaadható vagy visszatartandó
Valódi és forgalomképes bankjegy	B1	visszaforgatható	4a	visszaforgatható
Valódi, de forgalomképtelen bankjegy	B2	forgalomból kivonandó	4b	forgalomból kivonandó

A bankjegyzigsgáló gépek működésére vonatkozó részletes szabályokat és az egyes (pl. a 2 vagy 1 lerakóval rendelkező) gépekre vonatkozó speciális rendelkezéseket a R. 2. melléklete tartalmazza.²

² http://www.mnb.hu/Root/Dokumentumtar/11_2011MNB%20rendelet.pdf

1.1.1 Detektorok:

A R. hatálya alá tartozó gépek alkatrészeiként működő érzékelő rendszerek. Az MNB támogatja a gyártók erőfeszítéseit a rendeletnek megfelelő gépek fejlesztéséhez, ezért lehetőséget kínál ezek detektorainak bevizsgálására. A bevizsgálást a bankjegyzigsgáló gépekre vonatkozó eljárás szerint végzi az MNB. Az MNB jegyzőkönyvet adhat a gyártónak a sikeresen bevizsgált detektorokról, de az MNB által sikeresen bevizsgált bankjegyzigsgáló gépek jegyzékébe nem teszi nyilvánossá azokat.

1.2 Bankjegyzigsgáló eszközök

Amely bankjegyzellenőrzők nem felelnek meg a R. 8.§ szerinti követelményeknek, bankjegyzigsgáló eszközként kezeljük. Az MNB lehetőséget biztosít a gyártóknak, forgalmazóknak az ilyen eszközök ingyenes ellenőrző tesztelésére. Ezzel támogatja törekvéseiket a hatékony bankjegyzigsgáló eszközök fejlesztésében. Az ellenőrző tesztelésen megfelelt bankjegyzigsgáló eszközöket azonban az MNB nem teszi közzé a sikeresen bevizsgált bankjegyzigsgáló gépek jegyzékében. Az ellenőrző tesztelést a bankjegyzigsgáló gépekre vonatkozó procedúra szerint végzi az MNB. Az ellenőrző tesztelés kizárólag a gépi felismerési képességre irányul: címletfelismerés és hamisítvány felismerési képesség vizsgálata. Az ellenőrző tesztelésről készített jegyzőkönyvben az MNB megjeleníti, hogy az kizárólag az ellenőrző tesztelés időpontjában fennálló feltételek mellett érvényes: a tesztelt eszköz az ellenőrző tesztelés napján felismerte a tesztcsomagban található hamis bankjegyeket.

A bankjegyzigsgáló eszközöknek két kategóriáját különböztetjük meg:

- i. Bankjegyeket egyesével történő adagolással vizsgáló eszközök.
- ii. Számoló eszközök: a bankjegyeket, a működtető alkalmazott beavatkozása nélküli (automata) adagolással vizsgálják és számolják, de fizikailag nem tudják elkülöníteni a hamis és reject bankjegyeket a valódiaktól.

Az ellenőrző teszteléssel kapcsolatos igényeket, kérdéseket az ellenorzoteszteles@mnbb.hu e-mail címre kell küldeni.

1.3 Bankjegyzigsgáló segédeszközök

Bevizsgálási szempontból nem tartoznak a bankjegyzigsgáló eszközök körébe azok az valódiságvizsgálathoz használt segédeszközök, amelyek csak segítenek a használatnak a bankjegyek biztonsági elemeinek felismerésében, de a használatnak kell eldönteni, hogy az ellenőrzött bankjegy valódi vagy nem. Ilyen eszközök: az UV lámpák; UV tollak, IR eszközök, nagyítók és tükrök.

2. A bevizsgáláshoz használt tesztcsomagok

A teljes tesztcsomag részei:

- Forgalmos tesztcsomag (a továbbiakban: F. tesztcsomag): a forintbankjegy felismerő képesség vizsgálatára. Címletenként a forgalomban nagyobb darabszámban jelen lévő bankjegyek verziói szerint 30-30 db (összesen 360 darab) valódi, forgalomképes bankjegyből áll.
- Hamisítványminta tesztcsomag (a továbbiakban: H. tesztcsomag): a hamisítvány felismerő képesség vizsgálatára. Az összeállítás időpontjáig ismert és előforduló valamennyi hamisítványtípus mintáit tartalmazza címletenkénti megosztásban.
- Speciális tesztcsomag (a továbbiakban: S. tesztcsomag): a forgalomképesség felismerő képesség vizsgálatára.
Sérüléstípusonként 40 db, összesen 240 db és
Címletenként a forgalomban nagyobb darabszámban jelen lévő bankjegyek verziói

szerint 200-200 db (összesen 2.400 darab) „szennyezett” bankjegy.
A teljes „S” csomag 2.640 db valódi forgalomképtelen bankjegyet tartalmaz.

3. Referencia bankjegyek biztosítása a pénzfeldolgozó és pénzforgalmazó szervezetek részére

A R. 1. melléklet 1. és 4.1. pontjának megfelelően az MNB kérésre referencia bankjegyekkel látja el a bankjegyzvizsgáló gépet üzemeltető pénzfeldolgozókat és pénzforgalmazókat a forgalomképességi válogatási szint beállításához. A referencia csomag a bevizsgáláshoz használt „S” tesztcsomag szerinti összetételben és darabszámban tartalmaz bankjegyeket.

4. A bevizsgálási eljárás kapcsolódó kérdései

A bevizsgálást két főből álló bizottság (továbbiakban: bevizsgálási bizottság) végzi.

4.1 Bevizsgálási igény

A Gyártó/Forgalmazó/Üzemeltető vagy ezek megbízottja (a továbbiakban együtt: Igénylő) bejelenti a R. szerinti formanyomtatványon bevizsgálási igényét, megadja az 1. melléklet szerinti űrlapon a géptípusra vonatkozó egyéb információkat és mellékel az R. szerinti dokumentumokat (R. 9. § (3)).

Az R. szerinti dokumentumok és a kért információk ellenőrzése során észlelt hiányosság esetén az MNB hiánypótlásra hívja fel az ügyfelet.

Amennyiben a dokumentációt rendben találja, az MNB egyeztet az Igénylővel a bevizsgálás időpontjáról és helyszínéről a géptípus szállíthatósága alapján.

4.2 Bevizsgálás az MNB-ben

Az Igénylővel történő egyeztetés alapján a géptípus szállíthatósága esetén a bevizsgálás helyszíne: az MNB Logisztikai Központ tesztlabor helyisége.

Költség: a bevizsgálás az Igénylő számára ingyenes.

Belépés engedélyeztetése: az MNB gondoskodik az Igénylői oldalról a bevizsgáláson részt vevő személyek belépésének engedélyeztetéséről. A beléptetéshez szükséges adatokat az Igénylőnek az előzetes időpont egyeztetés során meg kell adnia a résztvevő személyekre és a szállítást végző gépjárműre vonatkozóan.

A bevizsgálás lefolytatása: a bevizsgálást a bizottság az eljárási rendben meghatározottak szerint végzi. A szükséges tesztbankjegyeket és hamisbankjegyeket a bevizsgálás adott fázisához szükséges mértékben a bizottság adja át az Igénylő képviselőinek, akik a berendezés fizikai működtetését végzik (átvétel, adagolás, lerakó(k) ürítése, bankjegyek visszaadása).

4.3 Titoktartás:

Amennyiben az Igénylő üzleti titok megismerhetősége miatt (a bizottság a bevizsgálás végrehajtásához szükséges olyan tény, adatot, információt és megoldást ismer meg, amely igénylő számára üzleti titoknak minősül) szükségesnek tartja a titoktartási kötelezettség megerősítését (pontosítását), a bevizsgálási bizottság titoktartási nyilatkozatot ad.

Amennyiben a bevizsgálási eljárás végrehajtásával kapcsolatosan az Igénylő olyan információk birtokába juthat, amely az MNB szolgálati vagy üzleti titkának minősül, az MNB az Igénylővel titoktartási megállapodást köt.

4.4 Bevizsgálás az MNB-n kívül

Az Igénylővel történő egyeztetés alapján, amennyiben a géptípus nem szállítható, a bevizsgálás helyszíne: az Igénylő által biztosított hely.

4.4.1 Az F. és az S. tesztcsomag szállítása

Az F., illetve az F. és S. tesztcsomagnak a bevizsgálás helyszínére történő oda-, majd onnan történő visszaszállítását az Igénylő az előzetes egyeztetés szerinti napokon és időpontban végzi.

Az ehhez szükséges feltételeket (szállító jármű, személyzet, kíséret) az Igénylő biztosítja.

A szállítás költsége az Igénylőt terheli.

4.4.2 Bankgarancia nyilatkozat előzetes benyújtása

Az Igénylő köteles a szállítás tervezett időpontját megelőző 2 munkanappal az MNB javára szóló, a tesztcsomag előzetesen közölt értékének, - mely az F. és (a gép funkciójától függően még) az S. tesztcsomag összegének, vagy azok egynegyedének - megfelelő összegű, a tesztcsomag MNB-be történő visszaszállításának tervezett időpontját 15 naptári nappal meghaladó lejáratú bankgarancia nyilatkozatot Swift üzenet útján kibocsátatni az MNB által elfogadott hitelintézettel, és azt az MNB részére ezen hitelintézet útján eljuttatni (a garancia mintaszövegét a 2. számú melléklet tartalmazza). A bankgaranciát nyújtó külföldi banknak legalább „A” MNB minősítéssel kell rendelkeznie (amely a Moody’s, Standard & Poor’s és Fitch Ratings hitelminősítők besorolása közül a legrosszabb minősítéssel azonos). A hazai székhelyű hitelintézetek közül azon bankok garancianyilatkozatai fogadhatók el, amelyeknél a bank vagy az anyabank hitelminősítése minimum „A”. A magyar bankok esetében az MNB minősítés megállapításánál figyelembe vehető a Moody’s „Long Term Bank Deposits” minősítés is.

Az MNB mindaddig nem adja ki szállításra a tesztcsomagot, amíg az Igénylő a bankgarancia nyilatkozat benyújtására vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, és erről a Pénzfeldolgozási osztály vezetője nem értesült és el nem fogadta azt.

4.4.3 A tesztcsomagok átadása

Az MNB az F., illetve az F. és S. tesztcsomagot műanyag zárószalaggal biztosított, lezárt tárolóegységben, átvételi elismervény mellett adja át az Igénylő átvételre jogosult képviselője részére, aki a tárolóegység sértetlen átvételét az átvételi elismervény aláírásával igazolja.

4.4.4 A H. tesztcsomag szállítása

A hamisbankjegyeket a bizottság zárható, biztonsági zárral ellátott táskában személygépkocsival szállítja a bevizsgálás helyszínére.

4.4.5 A bevizsgálás helyszíne

A bevizsgáláshoz szükséges feltételeket a bevizsgálás helyszínén az Igénylő biztosítja.

Az Igénylő köteles biztosítani, hogy a bevizsgálás helyszínén a bevizsgálásban résztvevőkön kívül más személy ne tartózkodjon, és a helyszín alkalmas legyen arra, hogy a tesztcsomag bevizsgálás alatti elkülönített kezelése megoldott legyen.

4.4.6 Felelősség

A tesztcsomagban a szállítás (visszaszállítás), valamint a bevizsgálás során bármely okból bekövetkező hiányért, fizikai kárért, veszteségért az Igénylő teljes körű felelősséggel

tartozik, kivéve, ha a kár a tesztcsomag hiányos összeállításából eredő, a bevizsgálás során észlelt és bizonyítható darabszám szerinti eltéréséből származik.

4.4.7 Bevizsgálás lefolytatása

A jelen eljárásrend 5. pontja szerint.

4.4.8 Tesztcsomag-kezelés külső helyszínen

A bevizsgálás helyszínén az F., illetve az F. és S. tesztcsomagot a bizottság bontja az Igénylő képviselőinek a jelenlétében (sértetlenség megállapítása).

A berendezésről levett tesztbankjegyeket és hamisbankjegyeket a bizottság ellenőrzöttén veszi át az Igénylő képviselőitől.

A bevizsgálás befejezése után a bizottság állítja össze -az MNB-be történő visszaszállításra az F., illetve az F. és S. tesztcsomagot és az MNB zárószalagjával lezárja, a hamisbankjegyeket tartalmazó H. tesztcsomagot pedig biztonsági táskában elzárva az MNB-be visszaszállítja.

4.4.9 Felelősségvállalási nyilatkozat

Az Igénylő felelősségvállalási nyilatkozatban (3. számú melléklet) vállalja az eredményes bevizsgálás lebonyolításához szükséges feltételek biztosítását.

A tesztcsomag az Igénylő részére csak azt követően adható ki, amennyiben az Igénylő - a feltételekben történt megállapodás után, a bankgarancia beadását megelőzően - a felelősségvállalási nyilatkozat cégszerűen aláírt példányát a Technológiai támogató és ellenőrzési önálló osztálya részére átadta.

4.4.10 Titoktartás

A jelen eljárásrend 4.3. pontja szerint.

4.4.11

Amennyiben bármilyen probléma merül fel, a körülmények tisztázása után a Technológiai támogató és ellenőrzési önálló osztály vezetője egyedileg határozza meg az adott bevizsgálással kapcsolatos teendőket.

5. A bevizsgálás lefolytatása

A bevizsgálást (legelső bevizsgálást, az éves bevizsgálást és a soron kívüli bevizsgálást is) az MNB az alábbi eljárás szerint végzi.

A bevizsgálási eljárás során az MNB azt vizsgálja, hogy a géptípus

1. képes-e megfelelően felismerni a valódi forintbankjegyet (**forintbankjegy felismerésére való alkalmasság bevizsgálása**),
2. képes-e a hamis bankjegyek felismerésére (**hamisítvány-felismerésére való alkalmasság bevizsgálása**),
3. és amennyiben támogatott, képes-e forgalomképesség szerint osztályozni a bankjegyeket (**forgalomképesség felismerésére való alkalmasság bevizsgálása**), továbbá
4. az ügyfél által működtetett gép esetében, a befizetett hamis bankjegyek befizetőjére illetve a számlatulajdonosra vonatkozó információkat megőrzi-e, valamint hogy a gép helyes információkat tudott-e szolgáltatni a hamisítványok számlatulajdonoshoz történő rendelkezéséhez. (**visszakereshetőség biztosítására való alkalmasság bevizsgálása**).

Az 1-3. pont alatti vizsgálatok a gép által támogatott minden címletre és képhelyzetre kiterjednek.

A bevizsgálás azon sikertelen vizsgálati fázisai, amelyek valódi bankjegyekkel történnek (címletfelismerés és forgalomképességi teszt) - az Igénylő kérésére - maximum háromszor ismételhetők, az egyesek futások között állítási lehetőség biztosításával. Véglegesnek a legutolsó futás eredményét tekinti az MNB.

A hamis teszt során csak egy befejezett futás engedélyezhető orientációnként a bankjegyekkel.

5.1 A forintbankjegy felismerő képesség bevizsgálása

A teszt során az MNB a gép általános működőképességét vizsgálja arra vonatkozóan, hogy mennyire képes megbízhatóan felismerni a valódi forint bankjegyeket.

Az MNB a vizsgálatot az F. tesztcsomaggal, címletenként 60-60 darab valódi és forgalomképes bankjeggyel végzi. A bankjegyeket, a gép által kezelni képes összes képhelyzetben és címletben, az Igénylő képviselője a gépbe adagolja. Ha a gép nem támogat minden címletet vagy adagolási orientációt, megerősítjük azt korlátozott számú (3-4 db) bankjegy adagolásával, hogy a gép tényleg visszautasítja-e azokat.

A vizsgálat értékelése:

- A gépnek a bankjegyek legalább 90%-át címletenként címlethelyesen valódinak kell elfogadnia.
- Az ügyfél által működtetett gép a bankjegyek legfeljebb 1 %-át sorolhatja hamisgyanús (2.) kategóriába.

A forintbankjegy felismerés vizsgálati követelményeinek sikeres teljesítését követően kerülhet sor a további vizsgálatokra.

5.2 Hamisítványfelismerő képesség bevizsgálása

Az MNB a hamisítvány felismerésére irányuló bevizsgálásnál a hamisítványmintákból álló H. tesztcsomagot használja. A tesztcsomag minden egyes elemét a gép által kezelni képes összes képhelyzetben a géppel el kell adagoltatni úgy, hogy minden címletből 10 db valódi bankjegyet (a forgalmas tesztcsomagból) véletlenszerűen a hamis bankjegyek közé teszünk. Minden vizsgált címlet esetén az első és utolsó bankjegynek valódinak kell lenni.

A vizsgálat értékelése:

- A gép akkor teljesíti a hamis felismerési vizsgálat követelményeit, ha a vizsgált hamisítványokat nem osztályozza valódi bankjegyek (4a/4b vagy B1/B2 kategóriába).
- A valódi bankjegyek legalább 90%-át 4a/4b vagy B1/B2 kategóriába (azaz valódinak) sorolja.
- Ügyfél által kezelt gépeknek a tesztelt hamisítványok legalább 90 %-át 2. vagy 3. kategóriába kell sorolni (azaz hamisgyanús vagy nem egyértelműen valódi).

A hamisítvány felismerés vizsgálati követelményeinek sikeres teljesítése után kerülhet sor a további vizsgálatokra.

5.3 A forgalomképesség felismerési képesség bevizsgálása

Ilyen bevizsgálásra kizárólag az erre alkalmas gépek esetében kerül sor, az S. tesztcsomag felhasználásával. A vizsgálat során a bankjegyeket a gép által támogatott minden orientációban adagolni kell a gépbe. Az S. tesztcsomag nagyszámú mintát tartalmaz, ezért a bankjegyeket sérüléstípusonként, a szennyezett tesztbankjegyeket pedig címletenként 4

képhelyzetre osztva kell a gépbe helyezni. Így az S. tesztcsomag teljes tartalma egy futással ellenőrizhető.

Az ügyfél által kezelt, valamint a 6 bankjegy/sec feldolgozási sebességet meg nem haladó sebességgel működő gépek esetében a forgalomképesség felismerése szempontjából történő bevizsgáláshoz az S. tesztcsomag egynegyed részét kell használni sérüléstípusonként, illetve címletenként. Ezt a korlátozást egyrészt a teszt időigénye, másrészt ügyfél által kezelt gépeknél a lerakó kapacitás indokolja.

Az eredmény akkor megfelelő, ha a gép a tesztbe bevont bankjegyeknek legfeljebb 5%-át minősíti forgalomképesnek (4a vagy B1 kategória) és minden sérülés kategóriából legalább 10 darab bankjegyet 1 2 3 vagy 4/b, illetve A vagy B2 kategóriába sorolnak.

5.4 A visszakeresési rendszer bevizsgálása

Erre a bevizsgálásra kizárólag ügyfél által kezelt gépek esetében kerül sor.

A bevizsgálás során valódi (F. tesztcsomag), és hamis bankjegyeket (H. tesztcsomag), a gép által támogatott valamennyi címletből vegyesen kell adagolni a gépbe, tíz eltérő (imitált) számlatulajdonos nevében.

Az MNB egy tranzakcióhoz 10 darab valódi bankjegyet használ több címletből vegyesen és maximum 3 darab hamisítványt (a hamisítványfelismerő képesség eredményének dokumentációja alapján a gép által 2. vagy 3. kategóriába sorolt hamis bankjegyek közül), a gép által támogatott képhelyzetek bármelyikében.

A tranzakciókhoz felhasznált hamisítványok egyedi azonosítóját (letéti számát), a tranzakciót megelőzően a befizető azonosítójával egyetemben dokumentálja a bizottság.

A tíz tranzakció lebonyolítását követően a bizottság ellenőrzi, hogy a gép helyes információkat tudott-e szolgáltatni a hamisítványok számlatulajdonoshoz történő rendeléséhez.

A bevizsgálás akkor eredményes, ha a vizsgált gép minden 2. (hamisgyanús), illetve a 3. kategóriába (nem egyértelműen valódi) osztályozott bankjegy esetében képes a számlatulajdonos azonosításához helyes információt szolgáltatni.

5.5 A bevizsgálás lezárása

A bevizsgálás lezárásakor, a dokumentáció szerinti eredmények alapján, a bizottság a helyszínen jegyzőkönyvet vesz fel 2 példányban, melyet a bevizsgálásban résztvevők aláírnak. Az egyik példány az Igénylőé.

6. Közzététel

A bevizsgálás sikeressége esetén az MNB felveszi a géptípust a honlapján közzétett jegyzékbe. Amennyiben a bevizsgált gép címletenként egy futással nem tudja teljesíteni a bankjegyek vizsgálatát, úgy az MNB lábjegyzetben hivatkozik a R. 2. mellékletének 2.1.2. pontjai szerinti működésre.

A bevizsgált géptípuson kívül olyan egyéb, ugyanabba a géptípusba tartozó egy vagy több berendezést is fel lehet tüntetni, amelyet az MNB nem vizsgált ugyan be, de a gyártó írásban garantálja, hogy ugyanazzal a hardverrel és szoftverrel működik, így ugyanazokkal az alapfunkciókkal rendelkezik, mint a bevizsgált géptípus. Az ilyen gépek a bevizsgált géptípusokkal együtt vannak feltüntetve. Amennyiben a bevizsgált géptípus bármely okból a jegyzékből eltávolításra kerül, úgy e géptípusra való hivatkozások is lekerülnek. Ugyanígy

a hivatkozással szereplő bármely géptípus jegyzékből történő eltávolításával a bevizsgált gép és az azonos hardver és szoftver verzióval rendelkező többi géptípus is törlésre kerül.

Az MNB az egy éves közzététel időtartamának lejártát 45 naptári nappal megelőzően kiértesíti az Igénylőt az újbóli bevizsgálás kezdeményezésének szükségességéről.

7. A tesztcsomagok verzióváltása

7.1 Az F. és S. tesztcsomagok

A valódi bankjegyeket tartalmazó F. és S. tesztcsomagok a mindenkor hatályos R. előírásainak megfelelően kerülnek összeállításra. Így ezek miatt csak a forgalomképességi követelmények változása esetén kell verziót váltani.

7.2 A H tesztcsomag verzióváltása

A hamisítványmintákat tartalmazó H. tesztcsomag esetében verzióváltás szükséges, ha a forgalomban olyan veszélyes, új hamisítvány jelenik meg, amely a gépi azonosítás befolyásolására alkalmas.

Az MNB dönt a már bevizsgált valamennyi vagy meghatározott géptípus soron kívüli újbóli bevizsgálásáról.

8. Eljárás hivatalból kezdeményezett soron kívüli bevizsgáláskor

8.1 Értesítés

Az MNB írásban értesíti a soron kívüli bevizsgálásban érdekelt géptípust bevizsgáltató ügyfeleket a bevizsgálás szükségességéről és felhívja figyelmét az R. szerinti határidő (a felhívás kézhezvételétől számított hat hét) betartására és a bevizsgalas@mnbb.hu mail címen történő kapcsolatfelvételre. Az ügyfél jelentkezését követően az MNB az egyeztetés során a 4.1 pontnak megfelelően jár el (igénybejelentő lapot nem kell benyújtania az igénylőnek). A bevizsgálást az 5. pontban leírtak szerint végzi a bizottság.

8.2 Kapcsolatfelvétel

Az MNB felveszi a kapcsolatot a - hamis tesztet nem teljesítő - géptípust bevizsgáltató ügyféllel az új hamisítvány gépi befolyásolásának problémájáról, szükség esetén konzultációt folytat vele, egyben felhívja a hiba azonnali megszüntetésének megkezdésére, s annak eredményessége esetén annak haladéktalan jelzésére. Az Igénylőt arról is tájékoztatja, hogy a probléma megoldását követően az MNB azonnal elrendeli a géptípus soron kívüli bevizsgálását.

8.3 A bevizsgálás időbeli lefolytatása

Ha az MNB, a hamisítvány felismerési problémával nem érintett géptípusokra is elrendel soron kívüli bevizsgálást, a felhívást követően, az egyeztetések után, folyamatosan lefolytatható a bevizsgálási eljárás. A hamisítvány felismerési problémával érintett géptípusok esetén a probléma megoldását követően végzi el a bizottság a soron kívüli bevizsgálásokat.

8.4 Törlés a jegyzékből

Amennyiben

- az Igénylő a R. szerinti határidőn belül nem teszi lehetővé az újbóli bevizsgálást,

- a géptípus az elvárt követelményeknek nem felelt meg,
- a záradékolt géptípus korlátozás nélküli HW és SW verziójának sikeres bevizsgálását követően 60 nap eltelt, valamint
- jegybanki ellenőrzés keretében megállapított típushiba esetén

az MNB törli a géptípust az MNB jegyzékből, és intézkedik az aktuális MNB jegyzék honlapon történő közzétételéről.

A géptípus soron kívüli bevizsgálásának eredményessége esetén az MNB jegyzékben történő szerepeltetés egy éves időtartama az újbóli bevizsgálás időpontjától újrakezdődik.

Az MNB jegyzék aktualizálása és a közzététel kezdeményezése a jelen eljárásrend 6. pontjában foglaltaknak megfelelően történik.

9. A bankjegyzvizsgáló gépek monitoringja

A bankjegyzvizsgáló gépeknek a készpénzkezelőnél történő, működés közbeni ellenőrzésére irányul. Az ellenőrzésre kijelölt bizottság felveszi a kapcsolatot a gépet üzemeltető szervezettel és egyeztet az ellenőrzés időpontjáról.

9.1 Ellenőrzési szempontok

A bizottság az ellenőrzés keretében megvizsgálja, hogy

- nem használnak-e olyan bankjegyzvizsgáló gépet, amely nincs bevizsgálva
- a R. 5. § (2) bekezdés szerinti bankjegyzvizsgáló gép üzembe helyezésével kapcsolatos bejelentési kötelezettségüknek maradéktalanul eleget tettek-e.
- a bankjegyzvizsgáló gépet a géptípusra bevizsgált hardver- és szoftver-verzióval használják-e,
- alkalmazott által működtetett gépek esetén a legújabb verziószámú H. csomaggal ellenőrzi a használt gép hamisítványfelismerő képességét,
- ügyfél által kezelt gépek esetén pedig hamisítványtípusonként 1-1 darab reprezentációs példánnyal, maximum 10 darab hamisítvánnyal.

A bizottság az ellenőrzésről jegyzőkönyvet vesz fel, amelyet mindkét fél jelenlévő képviselői aláírnak.

9.2 Helyszíni teendők hamisítvány felismerési probléma esetén

Amennyiben a gép hamisítványfelismerő képessége valamely címletre vonatkozóan nem megfelelő, a bizottság a jegyzőkönyvben

- felhívja a figyelmet arra, hogy a gépet a meghatározott címletre vonatkozóan az MNB írásbeli rendelkezéséig nem használhatják,
- kötelezi a gépet üzemeltető szervezetet a gyártó azonnali megkeresésére, s vele együtt a hiba egyedi vagy típusjellegének haladéktalan tisztázására és elhárítására, valamint a hiba megszüntetésének haladéktalan írásbeli bejelentésére a Pénzfeldolgozási osztály részére.

10. A bankjegyzvizsgáló gépek üzembe helyezésének előzetes bejelentése

A R. 5. § (2) bekezdésnek megfelelően a pénzfeldolgozó, pénzforgalmazó és egyéb gazdasági szereplő köteles az MNB jegyzékben szereplő típusú bankjegyzvizsgáló gép üzembe helyezéséről előzetesen, legkésőbb az üzembe helyezést 20 munkanappal megelőzően értesíteni az MNB-t. Az (1) bekezdésnek megfelelően forintbankjegy

forgalmazás céljára csak olyan bankjegyzsgáló gép helyezhető üzembe, amely az MNB jegyzékben szereplő típusú és az ott szereplő HW és SW verzióval rendelkezik.

A bevizsgalas@mnbb.hu címre érkező bejelentéseket az MNB köteles ellenőrizni, hogy azok megfelelnek-e az előbbi előírásnak. Amennyiben megfelelnek, az MNB elektronikusan nyilvántartásba veszi.

Abban az esetben, ha a bejelentett gép nem szerepel az MNB jegyzékben, az MNB a bejelentő figyelmét felhívja, hogy csak MNB jegyzékben szereplő géptípust helyezhet üzembe készpénzforgalmazás céljára, s ennek érdekében kezdeményeztesse a gyártóval vagy forgalmazóval (vagy kezdeményezze maga) a géptípus bevizsgálását, majd a bevizsgálási követelmények sikeres teljesítését követően üzembe helyezhető a jelzett gép.

10.1 Az üzemeltetők értesítése:

Az MNB gondoskodik az üzemeltetők értesítéséről (R. 12. §) az általuk üzemeltetett bankjegyzsgáló géptípusra vonatkozóan, amennyiben:

- soron kívüli bevizsgálásra hívja fel a géptípust bevizsgáltató igénylőt
- záradékolást alkalmaz
- bármely okból törlést hajt végre az MNB jegyzékben

1. sz. melléklet: Információs lap³

A gyártóra vonatkozó információk	
A gyártó neve	
Címe	
Irányítószám, város	
Származási hely (ha nem EU tagállam)	
Weboldal	
A szervezet jellegének leírása, főbb üzleti tevékenységek	
Elsődleges kontaktszemély (ha van)	
pozíciója	
telefonszáma	
e-mail címe	
Helyettes kontaktszemély (ha van)	
pozíciója	
telefonszáma	
e-mail címe	

Információk a bankjegy vizsgáló gépről	
A bankjegy vizsgáló gép neve (modell, típusszám, szériaszám, hardver-szoftver típus és verzió (forgalomba hozatali)	
A gép funkciója: ⁴	Alkalmazott által működtetett - bankjegyfeldolgozó és -válogató gép - bankjegy-valódiságvizsgáló gép - pénztárosok kiszolgálására alkalmas bankjegyfeldolgozó és -válogató gép - pénztárosok kiszolgálására alkalmas bankjegy-valódiságvizsgáló gép Ügyfél által kezelt - bankjegybefizetésre alkalmas gép - bankjegy-visszaforgató gép - kombinált bankjegy be- és kifizető gép - bankjegy-kifizető gép
Megfelel a gép a nemzeti vagy uniós egészségügyi és biztonsági szabályoknak?	- Igen (kérem, csatolják az ezt igazoló dokumentációt) - Nem
Azonos gép (modell, típusszám, hardver verzió) megtalálható-e az ECB sikeresen bevizsgált bankjegyzsgáló gépeket tartalmazó jegyzékében?	- Igen - Nem
Amennyiben nem található, mi az oka? ¹⁵	• még nem kezdeményeztek bevizsgálást • folyamatban van (mikor várható?) • nem teljesítette a gép a bevizsgálási követelményeket

³ Az Igénylőnek gondoskodni kell az adatokról. Az Igénylő felel az adatok hitelességéért.

⁴ Aláhúzással jelölendő

A bankjegy-beadagolás módja automata (nagyobb mennyiségként)	- Igen - Nem
A gép adagolási sebessége:	db bankjegy/sec
Az alkalmazott által működtetett bankjegyvizsgáló gép hány lerakóval rendelkezik:	
Az 1 vagy 2 lerakóval rendelkező alkalmazott által működtetett gép hogyan különíti el a különböző kategóriájú bankjegyeket? Kérjük, írja le a teljes folyamatot. (hány futás, milyen állítások szükségesek?)	
Ügyfél által kezelt gép a nem egyértelműen valódi forint bankjegyeket (3. kategória)	- visszaadja az ügyfélnek - visszatartja (kérjük, részletezze mi alapján: címlet, vizsgált jellemzők stb.)
A támogatott orientációk száma?	4 3 2 1
Jelölik a gépen a támogatott orientációkat?	- Igen - Nem
Támogatott címletek?	500 1000 2000 5000 10000 20000
A támogatott címleteket jelölik a gépen?	- Igen - Nem
Van-e magyar nyelvű felhasználói kézikönyv?	- Igen (kérem, csatolják az elérhető dokumentációt) - Nem (kérem, mihamarabb gondoskodjanak a gép működtetéséhez szükséges magyar nyelvű információkról. Angol nyelvűt addig is kérjük.)
A felhasználói kézikönyv tartalmazza-e: hogyan és milyen gyakran kell a gépet szervizelni (pl.: szenzorok tisztítása)	- Igen - Nem (kérem, mihamarabb gondoskodjanak ezen információk megadásáról)
Átalakítható a gép új hamisítványok felismerésére? Ha igen, kérem, írja le hogyan és a felhasználó által hogyan ellenőrizhető?	- Igen - Nem
A forgalomképességi jellemzőket, hogyan lehet változtatni (ha a gép válogatásra alkalmas)	
Energia ellátás	Hálózati: 220V Más:
Hogyan lehet a szoftver verziót ellenőrizni?	• kijelzőn keresztül a gépen • a gép felcímkézésével • más:

A bankjegy vizsgáló gép által vizsgált jellemzőkkel kapcsolatos információk		
Mely biztonsági elemeket vizsgálja a gép? (Kérem, írja le hogyan?)	• A papír UV tulajdonsága	
	• Az UV tulajdonságú nyomatok megléte	
	• UV egyéb	Melyek?
	• A nyomat IR tulajdonságai	Melyek?
	• Mágneses szál jelenléte	
	• Mágneses szál (kódolás)	
	• Sorszám mágnesessége • A nyomat mágneses tulajdonságai • A kemény és lágy mágnesesség megkülönböztetése • Egyéb	

2. sz. melléklet: A bankgarancia minta szövege

A Bank javára MT 760 Swift üzenet útján kibocsátandó garancia

FIN 760 Guarantee

Sender: (a kibocsátó bank Swift kódja

Receiver:MANEHUHBXXX

MAGYAR NEMZETI BANK

BUDAPEST HU

Message Text

27: Sequence of Total: (az üzenet terjedelme pl:1/1; 2/1 stb)

20: Transaction reference Number: a garancia száma a kibocsátó banknál

23: Further Identification: ISSUE (kibocsátás)

30: Date (a garancia kelte 6 karakter , pl: 080101)

40C: Applicable Rules: NONE

77C:Details of guarantee: (A garancia részletei 150 sor, soronként 65 karakter)

„Cimzett,vagy TO:Magyar Nemzeti Bank

1850 Budapest

Szabadság ter 8-9.

A garancia ügyletszáma:

Tudomásunk van arról, hogy ügyfelünk, a (székhelye: cégjegyzékszám: ; a továbbiakban: Igénylő) -én Kötelezettségvállalási nyilatkozatot tett Önöknek a 11/2011. (IX. 6.) MNB rendelet szerinti, az Igénylő által megjelölt helyszínen történő bevizsgálási eljárásra tekintettel. A Nyilatkozat értelmében az Igénylő a Nyilatkozattal összefüggésben beállító fizetési kötelezettsége teljesítésének biztosítására . HUF azaz forint összegű bankgarancia kibocsátása szükséges az Önök javára.

Ezennel a (székhelye: , cégjegyzékszám: ;) a továbbiakban Bank, feltétel nélkül és visszavonhatatlanul kötelezettséget vállal arra, hogy az Önök első írásbeli felszólítására az alapjogviszony vizsgálata nélkül, a Bank vagy bármely más fél által támasztott jogi kifogás vagy vita ellenére, az Önök által megjelölt összegben - legfeljebb azonban HUF azaz forint erejéig - fizetést teljesít az Önök javára, amennyiben a Bank címére Swift üzenet útján küldött írásbeli felszólításukban úgy nyilatkoznak, hogy az Önök által követelt összeg azért vált esedékessé, mert az Igénylő a Nyilatkozattal összefüggésben beállt fizetési kötelezettségét nem, vagy nem szerződésszerűen teljesítette.

A jelen garanciából fakadó fizetési kötelezettséget a Bank oly módon teljesíti, hogy

- ezennel felhatalmazza Önöket arra, hogy a Bank számon Önöknél vezetett bankszámláját az igénybejelentés összegével T+2 banki munkanappal megterheljék a Bank egyidejű értesítése mellett, vagy
- (amennyiben a Bank elzárkózik az előző bekezdés szerinti tartalmú bankgarancia nyilatkozat kiadásától) az Önök fizetésre történő felszólításának vételét követő 2.

banki munkanappal átutalja a kért összeget az Önök által megjelölt bankszámla javára.

Jelen bankgarancia-ig marad érvényben, amennyiben igénybejelentés Önöktől ezen időpontig a Bankhoz nem érkezik.

Ezen időpontot követően a bankgaranciából fakadó minden kötelezettségünk automatikusan megszűnik.

Jelen garancia alapján keletkező valamennyi jogra és kötelezettségre a magyar jog az irányadó.

.....(kibocsátó bank)

72:Senders to Receiver Information (A fogadónak szóló információ): „ ezen Swift-üzenet az operatív instrumentum, postai úton nem kerül megerősítésre”.

3. sz. melléklet: Kötelezettségvállalási nyilatkozat bankjegyzvizsgáló géptípus helyszíni bevizsgálásához

A..... (cégnév) (székhely) (a továbbiakban: Igénylő) a bankjegyek feldolgozásáról, forgalmazásáról, valamint hamisítás elleni védelmével kapcsolatos technikai feladatokról szóló MNB rendelet⁵ alapján az MNB-nél kezdeményezett bankjegyzvizsgáló géptípus helyszínen történő bevizsgálásának elvégzésével kapcsolatban kötelezettséget vállal arra, hogy

- a) bevizsgáláshoz szükséges tesztcsomagnak a bevizsgálás helyszínére történő odaszállítását 2012. hónap ... napján, majd onnan történő visszaszállítását 2012. hónap ... napján, az előzetes egyeztetés szerinti napokon és időpontban elvégezteti, az ehhez szükséges feltételeket (szállító jármű, személyzet, kíséret) biztosítja, és költségét viseli;
- b) a szállítás tervezett időpontját megelőző 2 munkanappal az MNB javára szóló, a tesztcsomag értékének megfelelő, Ft összegű, a tesztcsomag MNB-be történő visszaszállításának tervezett időpontját 15 naptári nappal meghaladó lejáratú bankgarancia nyilatkozatot Swift üzenet útján kibocsátatja az MNB által elfogadott magyar hitelintézettel, és azt az MNB részére ezen hitelintézet útján eljuttatja;
- c) biztosítja a helyszínen a bevizsgálás elvégzéséhez szükséges feltételeket, így különösen azt, hogy a bevizsgálás helyszínén a bevizsgálásban résztvevőkön kívül más személy ne tartózkodjon, és a helyszín alkalmas legyen arra, hogy a tesztcsomag bevizsgálás alatti elkülönített kezelése megoldható legyen.

Az Igénylő tudomásul veszi, hogy a tesztcsomagban a szállítás (visszaszállítás), valamint a bevizsgálás során bármely okból bekövetkező hiányért, fizikai kárért, veszteségért teljes körű felelősséggel tartozik, kivéve, ha a kár a tesztcsomag hiányos összeállításából eredő, a bevizsgálás során észlelt, és bizonyítható darabszám szerinti eltéréséből származik.

Budapest, 2012.

.....
Igénylő

⁵ Jelen Nyilatkozat megtételekor a 11/2011. (IX. 6.) MNB rendelet